

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X IR KITŲ <...> GYVENTOJŲ SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2020 m. sausio 20 d. Nr. 4D-2019/2-655
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama ir – Pareiškėjas) ir kitų <...> daugiabučių gyvenamųjų namų (toliau vadinama – Namai, namai) gyventojų (toliau vadinama – Pareiškėjai) skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės (toliau ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), susijusių su Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. prašymo dėl pusiau požeminių atliekų konteinerių (toliau ir citatose vadinama – atliekų konteineriai) aikštelės įrengimo nagrinėjimu.

2. Pareiškėjai skunde nurodo:

2.1. Namų „[...]“ gyventojai nuo 2019 m. sausio mėn. pradėjo susirašinėti el. paštu [...] su Savivaldybės administracija [...] dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo mūsų namų teritorijoje. [...] namų gyventojai 2019-01-24 įteikė Savivaldybės administracijai [...] Peticiją [...], į kurią buvo gautas 2019-03-06 raštas [Nr. A51-21281/19(3.3.4.1-EM4) [...]]. Raštu mes buvome informuoti, kad atsižvelgiant į mūsų pastabas konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai sustabdyti, kas neatitiko tikrovės, nes jau 2019 m. vasario mėn. vidury konteineriai buvo įrengti [...]“ (šių ir kitų citatų kalba netaisyta);

2.2. „nėra suderinta su mūsų namų gyventojais atliekų konteinerių pastatymo vieta“;

2.3. „[...] nėra tinkamo privažiavimo atliekų konteinerius aptarnaujančiam transportui“;

2.4. atliekų konteinerių įrengimas „[...]“ prie pat vaikų žaidimų aikštelės pažeidžia higienos normas“;

2.5. „Mes nepritariame, kad visų gretimų daugiabučių atliekų konteineriai būtų koncentruotai perkelti į mūsų dviejų namų kiemą“;

2.7. Savivaldybės administracija 2019 m. kovo 6 d. raštą Nr. A51-21281/19(3.3.4.1-EM4) pateikė pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 31, 36 straipsnių nuostatas, nes „Rašto dalyje dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 darbų sustabdymo buvo pateikta klaidinga informacija [...]“.

3. Pareiškėjai Seimo kontrolieriaus prašo:

„[...]“ pripažinti skundą pagrįstu bei atkreipti Savivaldybės administracijos dėmesį į aplaidumą darbe dėl įstatymų ir kitų teisės aktų nesilaikymo, pareigūnų piktnaudžiavimo ir biurokratizmo, siūlyti imtis priemonių dėl įstatymų ir kitų teisės aktų pažeidimų pašalinimo [...]“.

4. Pareiškėjai skundo tyrimui pateikė:

4.1. Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. peticiją (kopija), kurioje, be kita ko, nurodyta:

„[...]“

Šiukšlių konteinerių įrengimas numatytas vykdyti neatsižvelgiant:

1. Nėra suderinta su šių namų gyventojais konteinerių pastatymo vieta;
2. Kad šioje vietoje nėra tinkamo privažiavimo prie konteinerių aptarnavimo [...] transportui [...].
3. Kad šiam tikslui įgyvendinti reikia panaikinti ne vieną automobilį parkavimui skirtą vietą [...].
4. Konteinerių įrengimas prie 1 a. langų ir įrengtos vaikų žaidimo aikštelės pažeidžia higienos normas.
[...]

Prašome nedelsiant priimti atitinkamus sprendimus ir inicijuoti šiukšlių konteinerių pastatymo vietą suderinti su gyventojais“;

4.2. Savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 6 d. raštą Nr. A51-21281/19(3.3.4.1-EM4 (kopija), kuriame, be kita ko, nurodoma:

„[...] 2019-01-24 darbo grupės posėdyje, atsižvelgus į visas aplinkybes, priimtas nutarimas (2019-02-06 protokolo Nr. A17-118/19(2.1.13-UK)) – „Pasirinkta aikštelės vieta atitinka teisės aktų reikalavimus, surasti kitą vietą aikštei įrengti, kad atitiktų teisės aktų reikalavimus, nepavyko. Nuspręsta palikti aikštelės vietą nepakeistą.“

„Atsižvelgiant į gyventojų pastabas konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai sustabdyti.“

„Kreipėmės į <...> namų valdytojus dėl pritarimo / nepritarimo pakeisti konteinerių aikštelės įrengimo vietą įrengiant ją prieš <...> namą. Gavus atsakymus dėl aikštelės vietos pakeitimo, aukščiau minėta darbo grupė priims galutinį sprendimą dėl aikštelės perkėlimo / neperkėlimo. Apie priimtus sprendimus Jus informuosime papildomai.“

Pateikto atsakymo apskundimo tvarka Savivaldybės administracijos 2019 m. kovo 6 d. rašte Nr. A51-21281/19(3.3.4.1-EM4 nenurodyta.

TYRIMAS IR IŠVADOS

5. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, gavusi Pareiškėjų skundą, dėl informacijos ir ją patvirtinančių dokumentų gavimo kreipėsi į Savivaldybės administraciją.

6. Iš Savivaldybės administracijos pateiktos informacijos nustatyta:

6.1. „[...] konteinerių aikštelės įrengiamos vadovaujantis Savivaldybės administracijos direktoriaus 2017 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 30-1330 „Dėl Preliminarios komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo schemos tvirtinimo“ patvirtinta Preliminaria komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo Vilniaus mieste schema [toliau vadinama – Schema], kurią parengė savivaldybės įmonė „Vilniaus planas“. Dėl kiekvienos aikštelės rengiamas supaprastintas statybos projektas, kuris nustatyta tvarka patikrinamas ir derinamas. Derinimai vykdomi ir su inžinerinių tinklų savininkais. Tik pagal nustatytą tvarką suderinus projektą, pradedami konteinerių aikštelės įrengimo darbai. Konteinerių aikštelės įrengiamos valstybinėje žemėje, tam yra gautas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos sutikimas“;

6.2. „Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 30-2981/18(2.1.1E-TD2) yra sudaryta Komunalinių atliekų konteinerių aikštelių projektavimo ir įrengimo Vilniaus mieste klausimams spręsti darbo grupė (toliau – darbo grupė), kuriai pavesta spręsti klausimus, susijusius su pusiau požeminių konteinerių aikštelių projektų derinimu, naujų vietų parinkimu, perkėlimu, plėtra ir statyba“;

6.3. „Klausimas dėl pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 perkėlimo į kitą vietą, pagal gyventojų (ne tik pagal Pareiškėjo [...]) prašymus, buvo svarstytas 2019 m. sausio 24 d. darbo grupės posėdyje, ir atsižvelgus į visas aplinkybes, nuspręsta (2019 m. sausio 31 d. protokolas Nr. A17-118/19(2.1.13-UK)) – <...> (aikštelės Nr. 619), „parinkta aikštelės vieta atitinka teisės aktų reikalavimus, surasti kitą vietą aikštei įrengti, kad atitiktų teisės aktų reikalavimus, nepavyko. Nuspręsta palikti aikštelės vietą nepakeistą.“

„[...] darbo grupėje parenkant pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietą įvertinama, kokiai namų grupei ji bus skirta, konteineriai turi būti pasiekiami iki 100 m atstumu tolimiausiajam gyventojui (namo, priskirto šiai konteinerių aikštelei), konteineriai turi stovėti ne arčiau kaip 10 m atstumu iki gyvenamojo namo langų ir durų, konteinerių aikštelė turi būti prieinama atvažiuoti aptarnaujančiam transportui, atsižvelgiama į esamas požemines komunikacijas (šildymo, dujų, nuotekų, elektros tinklus), maksimaliai stengiamasi išsaugoti esančius medžius. **Taigi, priimant pirmiau nurodytą nutarimą dėl pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 buvo įvertintos ir Pareiškėjo 2019 m. sausio 24 d. prašyme nurodytos aplinkybės**“;

6.4. „Nors parinkta pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 vieta atitiko teisės aktų reikalavimus, tačiau, atsižvelgus į atliekų turėtojų prašymus ir pasiūlymus, konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo klausimas buvo dar kartą svarstytas 2019 m. vasario 7 d. darbo grupės posėdyje ir, atsižvelgus į visas aplinkybes, nuspręsta (2019 m. vasario 11 d. protokolas Nr. A17-161/19(2.1.13-UK) – <...> (aikštelės Nr. 619), „Darbo grupė išklauė daugiabučio namo <...> gyventojų pasiūlymus: pakeisti aikštelės vietą, perkelti ją tarp pastatų <...>. Šių namų gyventojams nepritarus pasiūlytai vietai, palikti aikštelę suprojektuotoje vietoje, nustatant, kad atliekų vežėjui privažiavimas prie aikštelės būtų neužstatytas tam tikromis valandomis. Kreiptis į pirmiau nurodytų namų valdytojus dėl aikštelės vietos parinkimo klausimo sprendimo“. Paminėtina, kad darbo grupės posėdyje dalyvavo daugiabučio namo <...> atstovas A [vardas, pavardė Seimo kontrolieriui yra žinomi] ir kiti namo gyventojai.

Departamento Atliekų tvarkymo programos įgyvendinimo skyrius (toliau – Skyrius) elektroniniais laiškais kreipėsi į pirmiau nurodytų daugiabučių namų valdytojus dėl pritarimo / nepritarimo pakeisti konteinerių aikštelės vietą pagal <...> gyventojų pasiūlytą pusiau požeminių konteinerių aikštelės vietą. 2019 m. kovo 7 d. ir 2019 m. kovo 12 d. elektroniniais laiškais gauti <...> namų valdytojų atsakymai. Šių namų gyventojai pritarė pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 vietai, kurią parengė savivaldybės įmonė „Vilniaus planas“.

„Pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo klausimas buvo dar kartą svarstytas 2019 m. kovo 15 d. darbo grupės posėdyje ir, atsižvelgus į visas aplinkybes, nuspręsta (2019 m. kovo 21 d. protokolas Nr. A17-335/19(2.1.13-UK8) – <...> (aikštelės Nr. 619), „Įvertinus daugiabučių namų <...> bendrosios nuosavybės valdytojo ir daugiabučių namų <...> bendrosios nuosavybės valdytojo pateiktą informaciją, kad jiems priimtinesnė suprojektuota ir pradėta įrengti aikštelės vieta, priimtas sprendimas tęsti aikštelės įrengimo darbus, ir kelio ženklais nustatyti, kad atliekų vežėjams privažiavimas prie aikštelės būtų užtikrintas nurodytomis tam tikromis valandomis“;

6.5. „Gavus Pareiškėjo 2019 m. sausio 24 d. prašymą pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai nebuvo sustabdyti, nes darbo grupė nepriėmė tokio sprendimo.

Pagal darbo grupės (2019 m. vasario 11 d. protokolas Nr. A17-161/19(2.U3-UK) priimtą nutarimą teikti svarstyti daugiabučio namo <...> gyventojų pasiūlytos pusiau požeminių konteinerių aikštelės vietą kitų daugiabučių namų (<...>), kurių atliekų turėtojams bus priskirta naudotis aikštele, bendrosios nuosavybės valdytojams, pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai buvo sustabdyti. Darbo grupėje (2019 m. kovo 21 d. protokolas Nr. A17-335/19(2.1.13-UK8) priimtas nutarimas tęsti pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbus“;

6.6. „Pusiau požeminių konteinerių aikštelė Nr. 619 šiuo metu yra pilnai įrengta (Komunalinių atliekų konteinerių aikštelių statybos užbaigimo ir atliktų darbų priėmimo–perdavimo 2019 m. gegužės mėn. 31 d. aktas Nr. 09)“;

6.7. „Pradėjus eksploatuoti pusiau požeminę aikštelę Nr. 619 Savivaldybė gavo informaciją, kad prie konteinerių aikštelės ne visada pavyksta privažuoti aptarnaujančiam transportui, kadangi įrengtas užtvaras. Todėl šis klausimas dėl pusiau požeminių konteinerių aikštelės Nr. 619 aptarnavimo buvo svarstytas 2019 m. liepos 15 d. darbo grupės posėdyje ir, atsižvelgus į visas aplinkybes, nuspręsta (2019 m. liepos 16 d. protokolas Nr. A17-807/19(2.1.13-UK8) – <...> (aikštelės Nr. 619), „Siekiant užtikrinti atliekų vežėjo privažiavimą prie aikštelės, organizuoti užtvaro išmontavimo darbus, jeigu jis įrengtas ne pagal teisės aktų reikalavimus“;

6.8. „[...] galimybė dalyvauti visuomenei yra užtikrinama tiek, kiek to reikalauja atitinkamų statinių planavimą ir statybą reglamentuojantys teisės aktai. Šiuo atveju, pagal teisės aktų

reikalavimus, derinimas su visuomene nėra numatytas. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012-10-23 įsakymu Nr. D1-857 patvirtintų Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų 91.6 punktą nustato, kad komunalinių atliekų konteinerių aikštelė būtų įrengta ne arčiau kaip 10 m nuo pastato langų ir (ar) durų. Šios aikštelės įrengimo atstumas gali būti mažinamas, bet ne arčiau kaip iki 5 m nuo pastato langų ir (ar) durų tik gavus visų nekilnojamojo turto objekto savininkų ar jų įgaliotų asmenų, kuriems, įrengus komunalinių atliekų konteinerių aikštelę, atstumas bus mažesnis kaip 10 m nuo pastato langų ir durų, sutikimą.

Suprojektuota pusiau požeminių konteinerių aikštelė Nr. 619 aikštelė yra nutolusi nuo artimiausių, pirmiau nurodytų daugiabučių namų, ne mažesniu atstumu kaip 10 m, todėl atliekų turėtojų sutikimo jai įrengti nereikia. Susipažinti su komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių išdėstymo Vilniaus mieste schema galima Savivaldybės internete svetainėje (www.vilnius.lt/aiksteles);

6.9. „Pusiau požeminių konteinerių aikštelė Nr. 619 atitinka teisės aktuose nustatytas higienos normas, nes yra parengta pagal projektą.

Senos metalinės sūpuoklės išmontuotos, nes jos buvo susidėvėjusios ir netinkamos vaikams žaisti. Adresas <...> yra įtrauktas į preliminarų planuojamų įrengti naujų vaikų žaidimo aikštelių sąrašą. Savivaldybės įmonės „Vilniaus planas“ specialistai vertins, ar yra galimybė į šį sąrašą įtrauktose vietose įrengti aikšteles. Esant galimybei, tose vietose pagal skirtas lėšas bus įrengiamos aikštelės.“

„Pusiau požeminių konteinerių aikštelė Nr. 619 į Verkių regioninio parko teritoriją nepatenka“;

6.10. „Apie darbo grupės priimtą galutinį sprendimą dėl pusiau požeminės aikštelės Nr. 619 neperkėlimo į kitą vietą Pareiškėjas nebuvo informuotas. Pareiškėjas apie galutinį darbo grupės sprendimą dėl aikštelės Nr. 619 neperkėlimo informuotas 2019 m. liepos 18 d. raštu Nr. A51-67894/19(3.3.4.1-EM4).“

Pateikto atsakymo apskundimo tvarka Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 18 d. rašte Nr. A51-67894/19(3.3.4.1-EM4) nurodyta.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos įstatymai

7.1. Vietos savivaldos įstatymo:

7.1.1. *4 straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...]; 6) Savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla ir visais jų veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus“;

7.1.2. *6 straipsnis* – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 31) komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo bei perdirbimo organizavimas ir sąvartynų įrengimas bei eksploatavimas.“

7.2. Viešojo administravimo įstatymo:

7.2.1. *7 straipsnis* – „1. Viešojo administravimo subjektai dėl administracinių sprendimų, susijusių su bendrais teisėtais visuomenės interesais, turi konsultotis su visuomenės interesams tam tikroje srityje atstovaujančiomis organizacijomis (asociacijų, profesinių sąjungų, kitų nevyriausybinių organizacijų atstovais), o įstatymų numatytais atvejais – ir su gyventojais ar jų grupėmis“;

7.2.2. *31 straipsnis* – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą per 2 darbo dienas nuo sprendimo pratęsti administracinės procedūros terminą priėmimo dienos pranešama raštu ir nurodomos pratęsimo priežastys“;

7.2.3. 34 *straipsnis* – „1. [...]. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo administracinės procedūros sprendimo priėmimo dienos raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka. [...].“

7.3. Seimo kontrolierių įstatymo:

7.3.1. 17 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: [...] 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. [...] 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas“;

7.3.2. 22 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: [...] 3) nutraukti skundo tyrimą.“

7.4. Administracinių bylų teisenos įstatymo:

3 *straipsnis* – „1. Administracinis teismas sprendžia viešojo administravimo srities ginčus.“

8. Kiti teisės aktai

8.1. Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Taisyklės):

38 *punktas* – „Atsakyme, kuriame nurodomos atsakymo suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką, nurodant institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-aus) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas. Persiunčiant prašymą ar skundą nagrinėti kitai kompetentingai institucijai ir informuojant apie tai asmenį ar jo atstovą, pranešime asmeniui nurodyti minėtos apskundimo tvarkos nereikia. [...].“

8.2. Minimalių komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimų, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-857 (toliau vadinama – Minimalūs reikalavimai):

8.2.1. 7^l *punktas* – „Siekiant užtikrinti Paslaugos kokybę ir nepertraukiamą jos teikimą, savivaldybėms rekomenduojama: [...] 7^l.1. miestų dalyse, kuriose vyrauja gyvenamieji daugiabučiai namai, komunalinių atliekų konteinerių aikšteles statyti ne didesniu kaip 150 metrų atstumu nuo gyvenamojo daugiabučio namo. Atstumas iki konteinerių aikštelės nustatomas matuojant tiesia linija nuo daugiabučio namo kampo, kuris yra arčiausiai konteinerių aikštelės“;

8.2.2. 9^l *punktas* – „Komunalinių atliekų konteinerių aikštelės įrengiamos vadovaujantis šiomis nuostatomis: [...] 9^l.6. aikštelė turi būti įrengta ne mažesniu kaip 10 m atstumu nuo pastato langų ir (ar) durų. Šios aikštelės įrengimo atstumas gali būti mažinamas, bet ne arčiau kaip iki 5 m nuo pastato langų ir (ar) durų tik gavus visų nekilnojamojo turto objekto savininkų ar jų įgaliotų asmenų, kuriems, įrengus komunalinių atliekų konteinerių aikštelę, atstumas bus mažesnis kaip 10 m nuo pastato langų ir durų, sutikimą; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

9. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2004 m. lapkričio 5 d. išvadoje konstatavo, kad „[...] Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. [...] valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms [...], taip pat [...] teisės aktuose reglamentuojant piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada) [...].“

Tyrimui reikšminga Seimo kontrolierių darbo praktika

10. Seimo kontrolierių įstaigoje 2018 metais buvo atliktas tyrimas kito asmens skundo, susijusio su požeminių (įkasamų) komunalinių atliekų surinkimo konteinerių aikštelių vietų nustatymu (Seimo kontrolieriaus 2018 m. kovo 19 d. pažyma Nr. 4D-2017/2-310 „Dėl B skundo prieš Vilniaus miesto savivaldybės administraciją“ (toliau vadinama – 2018 m. kovo 19 d. Pažyma):

10.1. 2018 m. kovo 19 d. Pažymoje buvo konstatuota, kad praktikoje kyla neaiškumų, ar, rengiant bendrojo naudojimo mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo požeminių (įkasamų) konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, taikytinas Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnyje nustatytas konsultavimosi su visuomene reikalavimas.

2018 m. kovo 19 d. Pažymoje nurodyta:

„14. Vyriausybės atstovo Vilniaus apskrityje 2017 m. rugsėjo 14 d. rašte Seimo kontrolieriui pažymėta:

„[...] prašoma paaiškinti, ar rengiant bendro naudojimo mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo požeminių (įkasamų) konteinerių aikštelių išdėstymo schemą, taikytinas Viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnyje nustatytas konsultavimosi su visuomene reikalavimas. Taip pat prašoma pateikti išvadą, ar bendro naudojimo mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo požeminių (įkasamų) konteinerių aikštelių išdėstymo schemas rengimas, konteinerių aikštelių vietų nustatymas gali būti vykdomas, nederinant šių klausimų su visuomene.

Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai dėl administracinių sprendimų, susijusių su bendrais teisėtais visuomenės interesais, turi konsultotis su visuomenės interesams tam tikroje srityje atstovaujančiomis organizacijomis (asociacijų, profesinių sąjungų, kitų nevyriausybinių organizacijų atstovais), o įstatymų numatytais atvejais – ir su gyventojais ar jų grupėmis. To paties straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad konsultavimosi būdus, jeigu įstatymų nenustatyta kitaip, pasirenka pats viešojo administravimo subjektas.

Vyriausybės atstovo nuomone, *savivaldybės institucijos, priimdamos sprendimus, privalo konsultotis su visuomene, kai tai imperatyviai nurodyta konkrečią sritį reglamentuojančiame teisės akte ir / arba kai tokie sprendimai susiję su bendrais teisėtais interesais ir yra toje srityje veikianti visuomenės interesus atstovaujanti organizacija. Jei įstatyme nėra nurodyto konsultavimosi būdo, kaip ir kokių būdu bus konsultuojamasi, pasirenka pats viešojo administravimo subjektas.*

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad, vadovaujantis Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo suformuota praktika, ar pareiga konsultotis su visuomene buvo įvykdyta, yra vertinama kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į faktines sprendimų priėmimo aplinkybes. Išskyrus atvejus, kada teisės aktai imperatyviai nustato konsultavimosi su visuomene tvarką, visi kiti visuomeniniai klausimai sprendžiami, atsižvelgiant į konkrečią esamą situaciją. Neanalizuojant konkrečios situacijos ir neturint konkrečių duomenų apie ketinamo priimti sprendimo turinį, apie konkrečioje srityje veikiančias visuomenės interesus atstovaujančias organizacijas, Vyriausybės atstovas negali pateikti vienareikšmiško atsakymo į pateiktą klausimą dėl konsultavimosi su visuomene.

[...] Savivaldybės administracija išreiškė poziciją, kad Schemos derinimo su visuomene būtinybės jokie teisės aktai nenumato, konteinerių išdėstymo vietų parinkimo svarstymo su visuomene procedūra ne tik nėra patvirtinta, bet ir nereikalaujama atlikti [...].“

10.2. Seimo kontrolierius 2018 m. kovo 19 d. Pažymoje rekomendavo:

„49.3. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai – pateikti atliekų tvarkymo, aplinkosaugos, teritorijų planavimo ir statybos srityse valstybės politiką formuojančios, koordinuojančios ir jos įgyvendinimą kontroliuojančios institucijos poziciją:

[...]

49.3.3. *ar bendro naudojimo mišrių komunalinių atliekų ir antrinių žaliavų surinkimo požeminių (įkasamų) konteinerių aikštelių išdėstymo vietų nustatymo schemas turi būti rengiamos, derinant jas su suinteresuotais asmenimis; [...].“*

8.3. Aplinkos ministerijos 2018 m. liepos 23 d. rašte Nr. (17-2)-D8-3844 Seimo kontrolieriui buvo nurodyta:

„Atsakant į Pažymos 49.3.3 papunkčio klausimą, pažymėtina, kad, vadovaujantis LR vietos savivaldos įstatymo 4 straipsniu, vienas iš pagrindinių principų, kuriais grindžiama vietos savivalda – atsakingumo savivaldybės bendruomenei, bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo, reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę.

Atsižvelgdamos į tai, savivaldybės turėtų teikti informaciją ir gyventojams, ir juridiniams asmenims apie priimamus ar numatomus priimti sprendimus. Todėl **manytina, kad konteinerių išdėstymo schemas turėtų būti derinamos su visuomene.**

Be to, kaip jau buvo minėta, jeigu konteinerių išdėstymo schema yra sudėtinė savivaldybės atliekų tvarkymo plano dalis, pagal Reikalavimų 10 punktą konteinerių išdėstymo schemas savivaldybės įpareigotos derinti su suinteresuotomis institucijomis ir visuomene Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos apraše nustatyta tvarka. [...]“

Tyrimo išvados

11. Atsižvelgiant į Pareiškėjų skunde nurodytas aplinkybes, išskirtinos šios Pareiškėjų skundo dalys:

- 11.1. dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo;
- 11.2. dėl atliekų konteinerių aikštelės įrengimo vietos nustatymo.

Tyrimas bus atliekamas ir tyrimo išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių skundo dalių atskirai.

Dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo

12. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijas), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, teismų praktiką (pažymos 9 punktą), susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjų skundą dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo netoli Namų vietos, konstatuotina:

12.1. Pareiškėjai 2019 m. sausio 24 d. skundu kreipėsi į Savivaldybės administraciją pranešdami, kad Pareiškėjai nebuvo informuoti apie atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietą bei darbus, nurodydami priežastis, dėl kurių Pareiškėjai nesutinka su atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vieta, bei prašydami atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietą suderinti su Pareiškėjais (pažymos 2.1, 4.1 punktai);

12.2. Savivaldybės administracija 2019 m. kovo 6 d. raštu Nr. A51-21281/19(3.3.4.1-EM4 (toliau vadinama – 2019-03-06 Raštas) Pareiškėjus informavo: 2019-01-24 darbo grupės posėdyje apsvarsčius klausimą dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietos buvo nuspręsta palikti atliekų konteinerių aikštelės vietą nepakeistą, nes atliekų konteinerių aikštelės vieta atitinka teisės aktų reikalavimus, kadangi surasti kitą vietą atliekų konteinerių aikštelei įrengti, kad ji atitiktų teisės aktų reikalavimus, nepavyko; atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai sustabdyti; yra kreiptasi į <...> namų valdytojus dėl pritarimo / nepritarimo pakeisti atliekų konteinerių aikštelės įrengimo vietą (įrengiant ją priešais <...> namą); kad, gavus atsakymus, darbo grupė priims galutinį sprendimą dėl atliekų konteinerių aikštelės perkėlimo / neperkėlimo (pažymos 4.1 punktą).

Pažymėtina, kad 2019-03-06 Rašte buvo nurodyta, jog Pareiškėjai apie priimtus sprendimus dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 vietos parinkimo bus informuoti papildomai (pažymos 4.1 punktą).

Pateikto atsakymo apskundimo tvarka 2019-03-06 Rašte nenurodyta (pažymos 4.1 punktą);

12.3. informaciją apie darbo grupės sprendimą – neperkelti atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 – Pareiškėjams buvo pateikta Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 18 d. raštu Nr. A51-67894/19(3.3.4.1-EM4) (toliau vadinama – 2019-07-18 Raštas) (pažymos 6.10 punktą).

Pateikto atsakymo apskundimo tvarka 2019-07-18 Rašte nurodyta (pažymos 6.10 punktą).

13. Atsižvelgiant į tai, kas pirmiau išdėstyta, darytinos šios išvados:

13.1. Savivaldybės administracija, nagrinėdama Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. skundą, Pareiškėjams du kartus teikė atsakymus, t. y. 2019-03-06 Raštu Savivaldybės administracija Pareiškėjams nurodė, kad dėl pritarimo / nepritarimo pakeisti atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 vietą yra kreiptasi į <...> namų valdytojus ir kad, gavus atsakymą, darbo grupė priims galutinį sprendimą (pažymos 12.2 punktas), o 2019-07-18 Raštu Savivaldybės administracija Pareiškėjus informavo apie galutinį darbo grupės sprendimą – nekeisti atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 vietos (pažymos 12.3 punktas);

13.2. Savivaldybės administracija Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. skundą išnagrinėjo pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje įtvirtintą 20 darbo dienų administracinės procedūros sprendimo priėmimo terminą (pažymos 7.2.2 papunktis), nes galutinis sprendimas dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 vietos buvo priimtas darbo grupės 2019 m. kovo 15 d. posėdyje, o informaciją apie darbo grupės priimtą galutinį sprendimą Savivaldybės administracija Pareiškėjams pateikė tik 2019-07-18 Raštu ir tik po Seimo kontrolierės kreipimosi į Savivaldybės administraciją;

13.3. Savivaldybės administracijos 2019-03-06 Raštas yra informacinis raštas, todėl, vadovaujantis Taisyklių 38 punktu, nustatančiu, jog atsakyme, kuriame *nurodomos atsisakymo* suteikti prašomą administracinę paslaugą, informaciją, priimti administracinį sprendimą priežastys, arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis, asmuo ar jo atstovas turi būti informuojamas apie tokio atsakymo apskundimo tvarką (pažymos 8.1 punktas), Savivaldybės administracijos 2019-03-06 Rašte neturėjo būti nurodoma pateikto atsakymo apskundimo tvarka;

13.4. Savivaldybės administracija, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 34 straipsnio 1 dalies nuostatomis, reglamentuojančiomis, kad asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka (pažymos 7.2.3 papunktis), 2019-07-18 Rašte nurodė priimto sprendimo apskundimo tvarką (pažymos 12.3 punktas);

13.5. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą yra pabrėžęs atsakingo valdymo principą (pažymos 9 punktas), kuris yra įtvirtintas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, numatant, jog valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

14. Atsižvelgiant į tai, kad Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. skundas išnagrinėtas pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje nustatytą administracinės procedūros sprendimo priėmimo terminą, į tai, kad atsakymas Pareiškėjams pateiktas tik po Seimo kontrolierės kreipimosi, į tai, kad nagrinėjant Pareiškėjų kreipimąsi buvo pažeisti teisėto ir atsakingo valdymo principai (pažymos 7.1.1 papunktis, 9 punktas), Pareiškėjų skundo dalis dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažintina pagrįsta.

15. Atkreiptinas Pareiškėjų dėmesys į tai, kad Seimo kontrolierė neturi objektyvių galimybių įvertinti Pareiškėjų skunde nurodytas aplinkybes, kad atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo darbai nebuvo sustabdyti, nes Savivaldybės administracija nurodė, jog atliekų konteinerių aikštelės įrengimo darbai buvo sustabdyti po darbo grupės 2019 m. vasario 7 d. posėdžio (pažymos 6.5 punktas).

Dėl atliekų surinkimo konteinerių aikštelės įrengimo vietos nustatymo

16. Apibendrinus skundo tyrimo metu gautą informaciją, dokumentus (kopijos), teisinį reglamentavimą, pacituotą pažymos 7–8 punktuose, susijusius su Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmais (neveikimu), sprendžiant atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietos nustatymo klausimą, konstatuotina:

16.1. komunalinių atliekų tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo bei perdirbimo organizavimas ir sąvartynų įrengimas bei eksploatavimas, vadovaujantis Vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 31 punktu, yra viena iš savarankiškųjų (Konstitucijos ir įstatymų nustatytų (priskirtų) savivaldybių funkcijų (pažymos 7.2 punktą). Komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kokybės reikalavimus reglamentuoja Minimalūs reikalavimai, kurių 7¹.1 punkte savivaldybėms rekomenduojama, jog, siekiant užtikrinti paslaugos kokybę ir nepertraukiamą jos teikimą, miestų dalyse, kuriose vyrauja gyvenamieji daugiabučiai namai, komunalinių atliekų konteinerių aikšteles statyti ne didesniu kaip 150 metrų atstumu nuo gyvenamojo daugiabučio namo, o pagal 9¹.6 punktą, atliekų konteinerių aikštelė turi būti įrengta ne mažesniu kaip 10 m atstumu nuo pastato langų ir (ar) durų (pažymos 8.2.1, 8.2.2 papunkčiai). Atliekų konteinerių aikštelės Vilniaus mieste įrengiamos pagal Schemą (pažymos 6.1 punktą), o klausimų, susijusių su pusiau požeminių atliekų konteinerių aikštelių projektų derinimu, naujų vietų parinkimu, perkėlimu, plėtra ir statyba, sprendimas Savivaldybės administracijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 11 d. įsakymu Nr. 30-2981/18(2.1.1E-TD2) pavestas darbo grupei;

16.2. atliekų konteinerių aikštelė Nr. 619, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, įrengta nepažeidžiant Minimalių reikalavimų 91.6 punkto nuostatų, reglamentuojančių, kad atliekų konteinerių aikštelė turi būti įrengta ne mažesniu kaip 10 m atstumu nuo pastato langų ir (ar) durų (pažymos 8.2 punktą), nes nuo artimiausio gyvenamojo namo iki atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 10 metrų atstumas yra išlaikytas (pažymos 6.8 punktą);

16.3. klausimas dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietos pakeitimo (dėl jos įrengimo ne Schemoje numatytoje vietoje) tiek pagal Pareiškėjų, tiek pagal kitų gyventojų kreipimusis darbo grupės posėdžiuose buvo svarstytas tris kartus: 2019 m. sausio 31 d., 2019 m. vasario 7 d. ir 2019 m. kovo 15 d. (pažymos 6.3, 6.4 punktai). Galutinis sprendimas, kaip pažymėjo Savivaldybės administracija, dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 vietos nustatymo buvo priimtas 2019 m. kovo 15 d. darbo grupės posėdyje, kuri nusprendė nekeisti atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo vietos ir tęsti pradėtus įrengimo darbus (pažymos 6.4 punktą). Apie priimtą sprendimą Pareiškėjai informuoti Savivaldybės administracijos 2019 m. liepos 18 d. Raštu (pažymos 6.10 punktą);

16.4. Savivaldybės administracija pažymėjo, kad teisės aktai nenumato prievolės derinti su visuomene komunalinių atliekų konteinerių aikštelių įrengimo vietos nustatymo klausimus (pažymos 6.8 punktą);

16.5. atliekų konteinerių aikštelė Nr. 619 šiuo metu yra galutinai įrengta ir atiduota eksploatacijai (pažymos 6.6 punktą);

16.6. atliekų konteinerių aikštelė Nr. 619 į Verkių regioninio parko teritoriją nepatenka (pažymos 6.9 punktą);

16.7. Savivaldybės administracija nurodė: kad metalinės sūpuoklės buvo išmontuotos, nes „[...] buvo susidėvėjusios ir netinkamos vaikams žaisti“, bei kad <...> adresas yra įtrauktas į preliminarų planuojamų įrengti naujų vaikų žaidimo aikštelių sąrašą (savivaldybės įmonės „Vilniaus planas“ specialistai vertins, ar yra galimybė į šį sąrašą įtrauktose vietose įrengti aikšteles). Esant galimybei, tose vietose pagal skirtas lėšas bus įrengiamos vaikų žaidimų aikštelės (pažymos 6.9 punktą).

17. Atsižvelgiant į tai, kad:

17.1. pagal Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 6 punkto ir 17 straipsnio 4 dalies nuostatas, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skundas nagrinėtinas kitoje institucijoje, skundo tyrimas nutraukiamas (pažymos 7.3.1 papunktis);

17.2. Seimo kontrolieriaus kompetencijai nepriskirta tirti skundų dėl ginčų, nes, pagal Administracinių bylų teisenos įstatymo 3 straipsnio 1 dalies nuostatas, viešojo administravimo srities ginčus sprendžia administracinis teismas (pažymos 7.4 punktą);

17.3. sprendimas, Pareiškėjams pateiktas Savivaldybės administracijos 2019-07-18 Raštu (pažymos 16.3 punktą), dėl atliekų konteinerių aikštelės Nr. 619 įrengimo laikytinas administraciniu aktu, kurio teisėtumas ginčytinas teismo tvarka, todėl, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Seimo

kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, reglamentuojančiu, kad Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą nutraukti skundo tyrimą, Pareiškėjų skundo dalies dėl atliekų konteinerių aikštelės įrengimo vietos nustatymo tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

18. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X ir kitų <...> daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojų skundo dalį dėl teisės į tinkamą viešąjį administravimą pažeidimo pripažinti pagrįsta.

19. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia:

X ir kitų <...> daugiabučių gyvenamųjų namų gyventojų skundo dalies dėl atliekų konteinerių aikštelės įrengimo vietos nustatymo tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

20. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 1, 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė rekomenduoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui Povilui Poderskiui:

20.1. atkreipti dėmesį į tai, kad atsakymas į Pareiškėjų 2019 m. sausio 24 d. skundą pateiktas pažeidžiant Viešojo administravimo įstatymo 31 straipsnyje įtvirtintą 20 darbo dienų terminą, bei užtikrinti, kad ateityje tokie pažeidimai nepasikartotų;

20.2. informuoti, ar savivaldybės įmonės „Vilniaus planas“ specialistai įvertino, ar yra galimybė greta <...> namo įrengti naują vaikų žaidimo aikštelę; jeigu ne, dėl kokių priežasčių bei kada tai bus padaryta; jeigu taip, kada, kokie sprendimai yra (buvo) priimti.

Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), **bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.**

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume informuoti **Pareiškėjus ir Seimo kontrolierę** (Seimo kontrolierei **pateikti informaciją pagrindžiančius dokumentus**).

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė